

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Conciones R.P. Ludovici Bourdaloue è Societate Jesu

Habitaë per Adventum Coram Christianissimo Rege Ludovico XIV.

Bourdaloue, Louis

Augustae Vindel. & Dilingae, 1716

VD18 80038840

Præfatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68973)

PRÆFATIO.

RATAM esse decet Societatem
nostram erga Patrem Ludo-
vicum Bourdalouë , acce-
ptumque ab eo splendorem

*E gallico
R. P. Fr.
Bretonna-
ni S. 7.*

splendore quodammodo remetiri ; con-
servare memoriam hominis , quem inter
prima sua semper numeravit ornamenta,
& ademptum sibi ante annos aliquot,
acerbo adhuc luctu prosequitur.

Verùm non tam eo consilio eduntur
celeberrimi concionatoris lucubrati-
ones , quàm ad publicam animarum uti-
litatem , & ut ipsius zeli fructus longissi-
mam perennitatem acquirat. Credibi-
le est , conciones illas , subjectas oculis ,
nullo actionis aut vocis adminiculo , co-
dem fore in pretio per sese ; imò haud te-
merè confidimus , DEO , ut olim , fa-
vente , idem semper eas pondus ad pieta-
tem acuendam , eandem vim habituras
esse ad eosdem Religionis sensus animis
instillandos. Nec solis erunt illæ DEI
verbi præconibus Christianæ Eloquen-
tiæ specimen & exemplar , in quod in-
spiciant. Qui piâ se lectione libenter
pascunt , paucos libros reperient , ad

P R A E F A T I O.

persuadendam alendamque virtutem,
magis idoneos.

Natus est P. Ludovicus Bourdalouë
Avarici Biturigum 13. Kal. sept. Anni
1632. familiâ urbis cum primis honestâ,
& in Societatem nostram cooptatus æ-
tatis suæ 15. Peculiari DEI consilio voca-
tus videtur ad hocce vitæ institutum.
Senserat olim Stephanus Bourdalouë,
Ludovici Pater, vir & ipse, cum specta-
tâ probitate, tum singulari in dicendo
dignitate, commendatissimus, ad ean-
dem se familiam ac disciplinam impelli,
nec eam tamen erat amplexus. DEO
visum est, ut filius in parentis locum suf-
ficeretur. Hic, veritus ne divinæ rur-
sus voluntati obsisteret, ad ejusdem nu-
tum & arbitrium se accommodans, post
nonnullam injectam moram & cuncta-
tionem, Religioni habuit justis filij vo-
tis non assentiri. Solitos labores om-
nes subiit Ludovicus, quæ exerceri in
Societate juniores assolent, primis octo-
decim annis, quos in eâ vixit, partim in
tradendis humanioribus litteris, partim in
docendâ Philosophiâ ac Theologiâ Mo-
rali consumptis. Ubique omnium ocu-
los in se convertit; ubique ampli & præ-
cellentis ingenij dedit indicia. Sed enim
rueli-

P R Æ F A T I O.

rudimenta hæc tantùm erant, & veluti
fertilis quædam soli præparatio. Ut erat
non minus ad reconditiores natus disci-
plinas, quàm ad sacram eloquentiam,
hæsit aliquandiu incertus animi, utram
potissimum viam capesseret, utri esset
muneri à DEO destinatus. Sed variæ con-
ciones, quas habuit in tradendâ Theolo-
giâ, tantâ audientium approbatione sunt
exceptæ, ut id muneris deinceps obire
jussus ab eo fuerit, qui provinciam tunc
moderabatur.

Vix erat ingressus curriculum illud
quod est emensus tam feliciter, cum
venit in notitiam Serenissimæ Principi
Monpenseriæ. Hæc, ut erat mente, ju-
dicio, & animi excelitate, quæ generis
æquaret nobilitatem, Augi simul ac au-
diit, probavit, non benevolentiam solum
novum oratorem ornans, sed & fiduciam
singulari. Id ipsum satis apertè testata est,
cum fato proxima, Ludovicum accer-
si jussit, qui animum firmaret adversus
mortis horrores, & ad vitam ritè finien-
dam juvaret. Aliquot annos conciones
egit in varijs Galliæ provincijs; verùm
ubi satis paratus visus est ad sustinendam
majorem lucem, Lutetiam missus, ma-
ximum ibi & pulcherrimum nactus est

PRÆFATIO.

eloquentiæ zeloque suo theatrū. Quamvis magna ab eo & præclara expectarentur, vicisse tamen fatendum est omnium expectationem. Sunt tam insueti plausus, sunt ingenia probata cunctis tam universè, ut de ijs cuius loqui liceat citra periculum aut excedendi publicam opinionem, aut debitos modestiæ ac decori fines prætereundi. Vix est auditus in Templo Domûs nostræ Professæ, cum ex urbe, ex Aulâ ipsâ concursus ingens ad eum fieri cœpit. Fama confecta tam repentiè degenerat nonnunquam, ac sensim fluit. Crescebat Ludovici fama crescente concionum numero; ut quò quisque magis auscultaret dicenti, eò magis sitientes aures afferret. Enimverò ea in illo eminebant omnia, quæ oratorem summum efficiunt. Acceperat à naturâ perspicacem in iudicando prudentiam, adeoque facilem ac vividam imaginandi facultatem, statim ut deprehenderet quid in quaque re solidi inesset, quid veri. Hoc fuit illi proprium. Tam sana mens, fidei luce collustrata, dux erat illi in pertractandis argumentis omnibus, quæ ad mores attinent, aut ad Christianæ Religionis mysteria. Hinc illa vis & robur semper æquabile, quod in ejus concionibus

P R A E F A T I O .

ribus passim elucet. Earum pulchritudo non constat è quibusdam locis bene adductis, in quibus orator artem omnem & ingenij vires exhaustit; sed ex oratione fusâ, cujus membra pendent ex sese, quia sunt aptè vinctâ & coagmentata. Commodæ partitiones, ratiocinia sibi consentanea & certa victoriæ, pathetici motus, cogitata ab eo sapienter & exquisitè, cuncta denique ad eum rectâ spectant exitum, qui est oratori propositus; & in summâ rerum copiâ, quas effert ex se mirè fecunda mens, includitque tam scitè in idem argumentum, nunquam videas à proposito paulùm digredientem. Ut sententia vulgaris sit & sumpta de medio, non eam respuit. Satis est esse veram, & afferri posse in probationem. Eandem excutit ac scrutatur, atque ita enucleat, ut è tritâ & communi, propria illius fiat; cùmque idem fermè, quod alij ante ipsum, sentiat, aliter tamen, quàm alij, eloquatur. Ubi quid sibi ipse opponit, ita respondet, planè ut satisfaciat; ex eoque ipso quod objicitur, argumentum nunquam eruens, proprijs auditorem revincit rationibus, & suo, ut aiunt, gladio jugulat. Sacros libros Patrèsve citat ut Theologum decet & Magistrum; tra-

statum

P R Æ F A T I O.

Statum aliquando integrum contrahens
ad Catholicum dogma stabiliendum.
Cæterum non tam Patrum verba annu-
merat, quàm doctrinam ipsam reddit &
momenta rationum. Illas evolvit & ex-
plicat, tamque comòdè suo quasque di-
spensat loco, & rebus aptè inserit suis, ut
deditâ operâ Patres ita loquutos arbitre-
re. E sacris autoribus terebat magis assi-
duè, uti apparet, Isaiam & Paulum; Ter-
tullianum è Patribus, Chrysoftomum &
Augustinum, quoniam eorum oratio
nervosior ipsi videbatur & grandior. Eius
dictio, cogitatis prorsus consentanea, no-
bilis est unâ & simplex. Purè & emenda-
tè loquitur; non tamen curiosè. Cùm as-
surgit, non assurgit cum tumore, sed ma-
gnificentiam quandam adhibet verbo-
rum, quæ, citra exaggerationem ullam,
nihil habet non excelsum & grande. Ean-
dem retinet sermonis dignitatem, cùm se
demittit ad minora. Seu compellat, de
oratorum more, eos ipsos apud quos di-
cit, seu singula persequitur minutatim,
nihil exile in eo, nihil humile invenias &
abjectum. Occurrunt nonnullæ, minus
fortassis usitatæ voces, & audaculæ; sed
audaciam excusat earum sensus lectoris
animo statim obvius; tuncque dicen-
dum,

P R Æ F A T I O.

dum, si non ita loquimur vulgò, ita loqui ipsum oportuisse, ita loquendum videri.

Ratio, qua pravos sæculi mores exagitantur è suggestu, quiddam etiam habuit maxime singulare. Neminem nactus erat; quem sequeretur ducem, in eo genere dicendi, in quo tamen subsequutis concionatoribus magister ipse summus evasit. Cum esset illi persuasum, non moveri auditorem, nisi quantum incenditur audiendi studio, & attentus redditur, nullaque re magis utrumque perfici, quam si vivida quædam objiciatur morum veluti pictura, in qua perspiciat se quisque & agnoscat; omnem eò dirigebat orationem. Non quòd negligeret abdita fidei mysteria fidelibus aperire; difficillimasque enodare quæstiones, verba quippe faciebat de ijs doctè, & eo majoris autoritatis pondere, quòd Theologicis erat doctrinis per quam eruditus, tuncque, ad os occludendum impietati, & Christi Religionem magis commendandam, altiores spiritus sibi sumendos putabat. Postquam autem obscuriora explanaverat fidei capita, exprimebat ex ijs, quæ vitæ Christianorum emendandæ, castigandisque moribus magis facere videbantur. Quo loco mirè conducebat,

cebat,

P R Æ F A T I O .

cebat, quòd diversa hominum ingenia, multiplicésque naturas planè exploratas habebat. Nihil quippe dicebat, quod non nosset, nihil à verò abhorrens, nihil fictum. Hinc vesanos mundi amatores ita describit, depingitque passim, ut qui usu illos aliquo perspectos habuerit, facile eosdem suâ formâ agnoscat, suisque coloribus expressos.

Et verò quantam sibi ille, cùm diceret, audientiam faciebat? quoties è nobili confessu hæ voces exceptæ? *sic est; sic sunt homines; sic vivitur.* Certi quidam sensus, loci quidam sublimes, novi, facti ad pectus emolliendum, actionis ardor, linguæ volubilitas, vox plena, canora, suavis, numerosa, nihil non in eo oratorium erat, nihil non adjuvabat præclarum ejus ad dicendum indolem. Hinc famâ & celebritas illa tanta, quam tenuit ad obitum usque; ac quoniam nulla fortasse justior, nulla longius labiúsque pervagata, ita constantior nulla fuit. Conciones habuit triginta quatuor annos, partim in Aulâ, partim Lutetia Parisiorum, quò toto tempore, optimatibus, doctis, populòque ipsi (quòd parùm vulgare) est pariter probatus. Istus minus mirabitur qui eloquenti-

P R Æ F A T I O.

tia ipsius genus & formam attenderit. Nimirum quod naturæ est & rationi consentaneum, id ubique placet, quovis tempore, cuius palato sapit.

Quamquam Ludovico inter concionandum, satis amplius patebat, assiduis laboribus, divinæque gloriæ proferendæ, campus, non eo tamen zelum circumscriptum suum. Tot se illi regendos ex utroque sexu & gubernandos tradidit, ejus concionibus incensi, eorum ut curam & rectionem detrectandam non duxerit. Quin potius intellexit nihil esse aptius Evangelico præconi, nihil eo dignius, quam si rigaret ipse privatim, quod jam ante plantaverat, & in sacro pœnitentiæ tribunali perficeret, quod inchoatum è pulpito & informatum tantum erat. Ea illi causa fuit regimen animarum suscipiendi; quæ provincia non gravis minus est, quam difficilis & operosa. Plenus igitur Evangelicæ doctrinæ, cælestibusque momentis humana quæque ponderans, prudens ad consilia, in pronuntiando certus, sincerus, remotus ab omni privata utilitatis studio, nec severus erat immodicè, nec plus æquo indulgens, sed sapiens ad Christi leges; qui rationem haberet conditionum, & pro
b
cujus-

P R Æ F A T I O.

cujusque forte atque captu, officia cuique sua præscriberet; qui firmus esset, cum oportebat, in sententiâ, nullo, ad dignitatem, vel ordinem, habito respectu, sed, uti par erat, & semper ex prudentiâ præscripto; qui insuetos deviosque calles exorsus, DEUM inquiri vellet simpliciter & bonâ fide, viâ tritâ ac directâ, & citra affectationem ullam; de reliquo prælucere alios alijs integritate morum, & in observandis officijs omnibus diligentiam constanti.

Zelo flagrabat, non arcente minus & actiuo, quàm sapiente. Nemo ignorat, quàm assiduas consentibus aures præberet, quâs, senâsve horas perseverans in eo munere fungendo; quâ ex te facile colligent qui eum norant, uno cælestis gloriæ & salutis animarum studio, talem patientiam, cum tali mentis fervore, potuisse conjungi. Sed ad sacra vocaretur virginum septa, seu consuleretur privatim, seu visendi essent ægroti, non parcebat operæ, ad quemvis juvandum paratus semper atque expeditus, *omnibus* denique, Apostoli Pauli exemplo; *omnia factus*. In tanto optimatum numero, qui ei se regendos tradiderant, excipiebat benignè egentes & fortunæ tenuioris homi-

homi-

P R Æ F A T I O.

homines, tantum abest eisdem ut negli-
geret. In reddenda vitæ ratione, de-
scendebat cum eis ad singula & minutio-
ra quæque; indolebat eorum calamita-
ti, & quò magis ab adeundo deterrebat
fama & nomen insigne toto Regno, eò
magis fiduciam sibi ipsorum conciliare
studebat, & verecundantibus accessus ad
se mollire. Nec satis erat illa in audien-
do facilitas, affabilitasque sermonis. Eos
adibat cum accedere ipsi perse nequi-
bant, morbo præpediente; mitigabat dul-
ci alloquio malorum, quibus premeren-
tur, acerbicatem; atque ita discedebat
ab ijs, ut moerori jucunda semper succe-
deret mentis tranquillitas, summamque
demissionis juxtâ ac charitatis suæ admi-
rationem relinqueret.

At enim vigilantiam & curas nunquam
intendebat magis, quam apud moribun-
dos. Sæpe accersebatur eos ut admone-
ret fatalis horæ, & opem morientibus
afferret. Tuncque, quasi ipsius esset,
eorum animas DEO præstare, cum ijs
agebat, ut virum decet verè Apostoli-
cum. Neque verò accedebat ad eos non
meditatus, probè intelligens, quanti in-
terfit, pretiosas quasdam sequi temporis
opportunitates, nec eas vagis, parum-

P R Æ F A T I O.

que fructuosis sermonibus, sinere cor-
rumpi. Præter longum, quem college-
rat usum, in obeunda pia illa functione,
præter artem & methodum illam, quam
sibi ipse confecerat, dicenda secum com-
mentabatur; tum divinis se motibus to-
tum permittens, promebat imo pectore,
quæcumque dolorem de peccatis move-
re, & fiduciam in DEUM afferre pos-
sent. Supremis his officijs ita functus
est erga tot mortales, quos claritas nata-
lium, & nomen illustre, quos eximiæ
virtutes & necessitudo vetus venerabiles
illi pariter & charos faciebat; fidelem,
ad mortem usque, amicum se præstans
atque constantem.

Qui aliena curabat tam sollicitè, non
erat interea negligens in suis; imò, quòd
frequenter mentis in se se aciem reflecte-
ret, tam utilis effectus est alienæ salutis
administer. Necessaria illi erat cura
illa vigil inter externas assiduâsque oc-
cupationes, quibus distinebatur, inter
incredibiles omnium ordinum plausus.
Non his tamen inflatus unquam est, nec
prohibitus, quin se diligenter circumspi-
ceret, factâque consideraret omnia.
Quò notior erat & honoratior, eò ma-
gis excubabat animo; gratiâ, qua flore-
bat,

P R Æ F A T I O.

bat, nunquam abusus, ut à solita sua cautione tantillum discederet. Intra circumdatos disciplinæ suæ cancellos arctè se continens, cum concionibus & animarum procuratione sociabat mentem planè religiosam, virtutésque Societatis nostræ proprias. Summam in his mundi mundanæque gloriæ despicientiam; ita tamen ut, qui eâ circumfluunt, optimates ac principes, partem ullam debitæ sibi reverentiæ, ab eo nunquam requirerent; prorsus addictum Ecclesiæ ejusdemque Antistitibus animum; studium & amorem sui statûs, quem præferebat ubique, nec ullus præstringere valeret honoris fulgor, ne dum labefactare; vividum juxtà ac sincerum Religiosæ disciplinæ zelum, ad quam & ipse vitam haud gravatè suam omnem componeret.

Inter alia pietatis officia, precationem præcipuo sibi studio colendam judicaverat. Ergo ante sacrum abjectus altare, sublimes illas revocans cogitationes ac sensus, quos de Christiana Fide imbiberat, verenda Majestate Numinis, & sacrorum Religione percussus, levissimam Ecclesiæ legem, vel in psallendo, vel in divinâ re facienda, violare non sustinebat. Eâ cum esset pietate instructus, sine

P R Æ F A T I O.

qua Christianam & Religiosam disciplinam dilabi necesse est, quam aliunde desiderares ab eo, ex ijs dotibus, quæ virum honestum constituunt, etiam ad mundi normam? in eo utique universæ inerant, Probitas, sincera mens, candor, bona fides, ut qui aliter loqui nesciret, aliter sentire; aut, si prudenter non posset quæ sentiret apertè proloqui, taceret omninò. Mira in obeundis negotijs prudentia, summa perspicacitas, nec dispar adjuncta moderatio, non ijs immiscens sese, nisi quantum & quatenus esset immissus; sententiam suam ostendens amicè, non imperiosi Domini ritu, agenda præscribens; navandæ alijs operæ, non venditandæ; benè amicis faciendi, non domnandi cupidus. Multus in sermone lepos; habitus oris blandus; agendi ratio facilis ac libera, quamquam reverens & gravis; mansuetudo, quæ, ut illius erat natura, haud minimo sanè labore parta videri poterat. Ad hæc, modestia, quæ laudes ei colligebat eò plures, quò eas ferret minus patienter; nominis commendationem fugiens ac plausus, ne dum captans; aliena verbis extollens libenter, mutus in suis. Hæc virtutum, in viro tam præstanti, complexio, non minus
alli.

P R Æ F A T I O.

alliciebat hominum voluntates ac reverentiam, quàm cætera dona & munera. Postquam è superiore loco omnes traduxerat in admirationem, non minus admiratione dignus videbatur in mutuo congressu. A quo non accipiebatur perlubenter! & , è primis, infimisque ordinibus, quis, non dico voluptati, sed & honori non ducebat, illum apud se habere, notum illi esse, cum eo esse usu nonnullo conjunctum?

In tam liberum pectus, rebúsque solutum omnibus, cadere tantùm potuit consilium, inter solitos hominum plausus, postremis vitæ temporibus, susceptum ab eo. Captus solitudinis amore, vitæque sanctius claudendæ desiderio incensus, statuit Lutetiâ relictâ, in aliquam migrare è domibus nostris, ubi mente in DEUM magis intenta, ad Religiosæ perfectionis culmen gradu citatiore contenderet. Prospiciebat animo multas à gallicæ provinciæ moderatoribus objiciendas difficultates, quas ut præcideret, ad Generalem Societatis nostræ Præpositum litteras dedit. Rejectus ab eo est in sequentem annum, rogatusque videret denuò & consideraret attentè quid esset tandem acturus. Re diu secum multum-

P R Æ F A T I O.

que pensata, non destitit Ludovicus à suscepta mente, annóque elapso instare & urgere missionem suam, datis de integro litteris. Juvabit, opinor, Lectorem, earum habere hoc loco exemplum; adeò in ijs elucet cælestis sapientiæ lumen.

REVERENDE ADMODUM PATER,

P A X C H R I S T I

Autore DEO, imò impulsore, scribo ad Paternitatem vestram, ut humillimè, sed vehementissimè rogem, mihi ut per ipsam liceat quod à R. Patre Provinciali nullis unquam precibus impetrare potui. Ab annis duobus & quinquaginta vivo in Societate, non mihi, sed alijs: certè alijs magis, quàm mihi. Animum avocant negotia mille, quæ propria non sinunt perfectionis studio tantum operæ impertiri, quantum velim; quod unum tamen est necessarium. Est mihi jam in optatis aliò secedere, vitamque dein agere tranquilliozem. Tranquilliozem dico, quò rectior illa sit, ac sanctior. Sentio dilabi corpus in dies, spectare jam sepulchrum, brevique terram terræ reddendam.

Luo, 10.

2. Timot. 4. Cursum consummavi; atque utinam Possem addere, fidem servavi! eâ sum atate, ut concionibus posthac habendis non mihi videar valde idoneus. Liceat mihi, quaeso,
vita

P R Æ F A T I O.

vita quod superat, unicè DEO, mihi que im-
pendere, atque ita comparare me ad mor-
tem religiosè obeundam. Collegium Flexi-
ense, vel alia quævis domus, quæ mihi à
præpositis assignabitur, (neque enim ullam
posco nominatim, modo Lutetiâ caream) gra-
ta erit senectutis & laborum requies. Ibi
terrenis rebus omissis ac contemptis, reco- Isai. 38.
gitabo, coram DEO, annos omnes in
amaritudine animæ meæ. Hæc est voto-
rum meorum summa.

Res successit ex sententiâ. Ludovico
liberum fuit, Lutetiâ discedere, acceptis-
que romanis litteris, dies est ad profectio-
nem constituta. Verùm qui primò obsti-
terant ejus profectio, fas sibi ijdem ad-
huc putarunt, abitionem tardare ad heb-
domadas aliquot, & datam potestatem
sustinere, quoad Romam novæ mitte-
rentur litteræ, novæ adhiberentur pre-
ces. Motus est illis Præpositus, tandèm-
que decretum ab eo est, ut Ludovicus
Parisiis commoraretur, pergeretque soli-
ta obire munia. Ita DEO visum, ut tam
Religiosi facinoris pretium mereretur is
quidem, non ederet; privatæque sancti-
monia, dum in alienam insuper incum-
bit, suum tanquam fastigium impone-
ret. Istuc non emanavit in vulgus, nisi

P R Æ F A T I O.

post obitum Ludovici. Ut agebat in eo sincerè , Deumque unicè spectabat , longè abfuit , ut aliquid inde laudis ad se traheret. Rem silentio preffit , nec communicavit , nisi cum paucis è suis intimis familiaribus. Superfedit his deinceps Ludovicus , obtemperare se DEO existimans , dum præpositorum obsequitur voluntati. Quin & ex eo tempore visus erectior est & alacrior ad laborem. Verùm propius accedebat ad vitæ metam ; neque longus eum porrò labor exercuit. Supremus vitæ ac necis arbiter nobis illum eripuit nil tale opinantibus. In morbum incidit v. Idus Maij , primòque die sensit esse lethalem. Nihil tamen de pristinâ detraxit mentis præsentia imago tam urgentis periculi. Vix reperias qui animi firmitatem aut constantiam ostenderit majorem. Tenebatur feбри interiore eadem & malignâ , quam præcesserat contumax tussis plures jam hebdomadas ; quo toto tempore affectæ valetudini , zelo abreptus , non temperavit , quantum oportebat ; neque enim destitit , æger ut erat , aures , de more , dare confitentibus , & habere conciones ad populum : cedendum tamen fuit. Die Dominicâ , in quam incurrebat festum

Pen -

P R Æ F A T I O.

Pentecostes, cùm perlitasset valde difficulter, coactus est sacro peracto, cubitum ire. Quamquam dubium non erat, quò suæ res essent loco, voluit tamen istuc ipsum cognoscere ex alijs, rogans, periculum ne dissimularent. Sermo fuit sincerus, qualem volebat; eoque, qui loquebatur, interpellato; *satis est, inquit; audio. Quod toties alios & docui & monui, facere me nunc convenit.*

Die insequenti mane, generali noxarum confessione, comparavit se ad suprema Ecclesiæ Sacramenta. Eâ finitâ, intimos mentis sensus ijs effudit verbis, quæ non minorem fidem ejus proderent, quàm animi demissionem. Ea omnia retractabat & recogitabat secum, quæ tot moribundis suggererat. Intuebatur se ipse velut fontem, ex DEI decreto, morti devotum; Eaque defixus cogitatione, stitit se ad supremi Judicis tribunal, & sententiam jam latam in se, moxque exequendam, ratam habens & acceptam, *vitâ sum abusus, inquebat ille, DEUM compellans, meritò eandem repetis; animoque perlubenti tam justa me pœna submitto.* Mortem suam conjunxit cum acerbissimâ Christi nece, iisdemque, quos ille gessit in cruce, sensibus permotus,

tus,

P R Æ F A T I O.

rus, obtulit se victimæ loco, supremam
 DEI Majestatem, corporis veneraturus
 dissolutione, & iratum ejus Numen, quæ
 posset, placaturus. Non contentus eo,
 submisit se libens ferendis pœnis omni-
 bus, quæ animæ, corporum solutæ vin-
 culis, purgantur, *Æquum enim est, inque-*
bat, ut DEO planè satis fiat, patiar saltem
in lustralibus flammis placidè & amanter.
 Animo ita præparato, sacris est mysterijs
 ritè munitus; & cum DEO adhuc col-
 loquutus aliquantum, quibusdam char-
 tis, quæ fuerant ejus fidei concreditæ,
 prospexit, mente æque sanâ & præsentî,
 ac si morbo prorsus caruisset. Quin &
 melius ei fuit reliquo die, ut jam salutis
 spes affulgeret aliqua. Levis illa tamen &
 fallax fuit. Neque verò cæ se lactans æ-
 ger, mortis cogitationem ex animo di-
 misit; intelligens videlicet fieri non posse
 (ita ille) ut revalesceret citra miraculum,
 quo se indignum arbitraretur. Et verò
 ita sub noctem sese febris intendit ardor,
 ut delirium moverit, ex quo nunquam
 emerfit; demùmque die Martis, qui in-
 cidebat in tertium Idûs Maij, ann. 1704.
 animam efflavit circa quintam matuti-
 nam. Hic finis & exitus fuit viri, in cla-
 rissimis Societatis nostræ, ac, si fas dice-
 re,

P R Æ F A T I O.

te, Gallix luminibus, habendi, anno ætatis suæ 72.

Multis instructus erat DEI muneribus & quasi talentis, quæ profectò non est ignavo unquam passus situ torpescere. Imò eadem impendens constanter in divini Numinis gloriam & proximorum utilitatem, habuit hoc præter cæteros, sacris ut laboribus, interjecto bidui duntaxat spatio, penè sit immortuus.

Sensere omnes tanti viri jacturam, neque minuit dies dolorem multorum, qui habebant in eo, quod non facillè reperias in terris. Non est eos oblitus moriens, nec dubium est, quin ejusdem memoria charissima illis semper futura sit. Cedent lucubrationes in demortui vicem. Reviviscet in ijs; certè sensus ejus omnes, ingenium omne graphicè in illis manebit expressum; prodeunt enim veræ ac genuinæ Ludovici conciones, non earum exempla quædam tantùm manca atque imperfecta, qualia exierunt ante complures annos. Suas esse has priores, palam est inficiatus; & meritò quidem; quippe quæ tam deformes & horridæ sunt, ut in ijs autor autori profectò non fuerit agnoscendus.

PRIVI.